

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XVI SIMPOZIJUM O ZAŠTITI BILJA
Zbornik rezimea radova

Zlatibor, 22-25. novembar 2021. godine

XVI SIMPOZIJUM O ZAŠTITI BILJA, Zlatibor, 22-25. novembar 2021. godine

NAUČNI ODBOR

Dejan Marčić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd - predsednik

Članovi:

Dragana Božić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd

Katarina Gašić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Mila Grahovac, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad

Darko Jevremović, Institut za voćarstvo, Čačak

Goran Jokić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Petar Kljajić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Ivan Milenković, Univerzitet u Beogradu, Šumarski fakultet, Beograd

Željko Milovac, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Milan Radivojević, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd

Danijela Ristić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Milena Simić, Institut za kukuruz „Zemun Polje”, Beograd

Mira Starović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Milan Stević, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd

Brankica Tanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Ivana Vico, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd

Slavica Vuković, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad

ORGANIZACIONI ODBOR

Dragica Brkić, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, predsednik

Članovi:

Goran Aleksić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Aleksa Obradović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Sanja Lazić, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Goran Delibašić, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Radivoje Jevtić, Institut za ratastvo i povrtarstvo, Novi Sad

Dušanka Jerinić-Prodanović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Katarina Jovanović-Radovanov, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Miloš Stepanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Dijana Eraković, Galenika-Fitofarmacija a.d, Beograd

Milan Sudimac, Agrosava d.o.o, Novi Beograd

Luka Matić, Agroarm d.o.o, Vrčin

Vesna Urošević, Agromarket d.o.o, Kragujevac

Nešo Vučković, Nufarm, Austria

Dušica Bojović, BASF Srbija d.o.o, Novi Beograd

Ivana Denić, Corteva Agriscience SRB d.o.o, Novi Sad

Vladimir Ljubičić, Bayer d.o.o, Novi Beograd

Goran Milošević, Delta Agrar, Novi Beograd

Izdavač	Društvo za zaštitu bilja Srbije, Nemanjina 6, 11080 Beograd
Za izdavača	dr Goran Aleksić
Urednik	dr Dejan Marčić
Štampa	KAKTUSPRINT, Beograd
Tiraž	50
	Beograd, 2021.

CIP – Каталогизacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd
632(048)

СИМПОЗИЈУМ о заштити биља (16; 2021; Златибор)

Zbornik rezimea radova/XVI simpozijum o zaštiti bilja, 22-25. novembar 2021. godine, [urednik Dejan Marčić]-Beograd:

Društvo za zaštitu bilja Srbije, 2021 (Beograd: Kaktusprint). 85 str.; 24 cm

Tiraž 50. -Registar.

ISBN 978-86-83017-38-6

а)Биљке – Заштита – Апстракти

COBISS.SR-ID 50455817

Ovim istraživanjima smo prvi put registrovali prisustvo mediteranske voćne muve *C. capitata* na teritoriji R Srbije. S obzirom da se radi o veoma polifagnoj i izuzetno štetnoj, za Srbiju karantinskoj vrsti, potrebno je dalje praćenje prisustva i njene štetnosti.

Zahvalnica:

Rad je realizovan u okviru posebnog nadzora štetnih organizama finansiranog od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprava za zaštitu bilja, ugovor 401-00-562-11/2021-11

MIGRATORNO PONAŠANJE RAZVOJNIH STADIJUMA *Pulvinaria vitis* (L.) (Hemiptera: Coccidae) NA VINOVOJ LOZI

Marija Simonović, Draga Graora, Marjan Kuželka, Violeta Đukić

Univerzitet u Beogradu - Poljoprivredni fakultet
Nemanjina 6, Beograd
marija.simonovic@agrif.bg.ac.rs

Pulvinaria vitis (L.) (Hemiptera: Coccidae) je polifagna, široko rasprostranjena vrsta koja u godinama prenamnoženja nanosi značajna oštećenja na vinovoj lozi. Cilj ovog rada je da se utvrdi migratorno ponašanje i preferentna mesta ishrane razvojnih stadijuma *P. vitis* na vinovoj lozi.

Istraživanje je sprovedeno tokom 2020/21 godine na 40 čokota vinove loze (*Vitis vinifera* L.) u lokalitetu Jagodina. Sakupljanje uzoraka vršeno je po metodi Hoffmann (2002). Fenofaze vinove loze određivane su prema BBCH-skali po Lorenz et al. (1994).

Tokom razvića, različiti razvojni stadijumi *P. vitis* se kreću po biljci infestirajući različite biljne delove u toku godine. Vrsta razvija jednu generaciju godišnje a prezimljava kao oplodena ženka ili larva trećeg stupnja ispod kore domaćina. Većina prezimljujućih ženki zauzima prizemni deo čokota dok su larve trećeg stupnja ravnomerno raspoređene duž stabla.

U proleće, sa porastom temperatura, oplodene ženke migriraju po stablu dok se larve trećeg stupnja zadržavaju na mestima prezimljavanja.

U fenofazi BBCH 03 (kraj bubrenja pupoljaka), 35,23% populacije ženki zauzima donji, 37,01% središnji a 26,05% vršni deo stabla. Osnovu luka naseljava 1,71% ženki. U fenofazi BBCH 55 (cvast nabubrela, cvetovi zatvoreni, zajedno spojeni) registrovano je polaganje jaja, a nakon toga, u fenofazi BBCH 57 (cvasti potpuno razvijene, cvetovi odvojeni) piljenje larava. Larve prvog stupnja koncentrišu se na lisnim dršakama, listovima i zelenim lastarima. Pojava larava drugog stupnja zabeležena je u fenofazi BBCH 77 (početak dodirivanja bobica) kada počinje njihova migracija na osnove zelenih lastara, luk, stablo vinove loze i grozd. Većina ovih larava naseljava vršnu trećinu stabla (36,10%) i prvu trećinu luka (31,51%) a manji broj infestira grozdove (0,45%) i poslednju trećinu luka (0,32%).

Larve trećeg stupnja se obrazuju u fenofazi BBCH 85 (omekšavanja bobica) i zauzimaju različite položaje na stablu radi prezimljavanja. Deo populacije nastavlja sa razvićem obrazujući mužjake i ženke tokom septembra u fenofazi BBCH 89 (bobica sazrele za berbu). Nakon kopulacije mužjaci uginjavaju a većina oplodjenih ženki migrira na prizemne delove stabla. Podaci o migraciji i preferentnim mestima ishrane razvojnih stadijuma *P. vitis* na vinovoj lozi mogu se koristiti za pravilan monitoring ove štetočine i odabir adekvatnih mera kontrole.

Rad je nastao kao rezultat istraživanja u okviru „Ugovora o realizaciji i finansiranju naučnoistraživačkog rada u 2021. godini između Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu i

Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije”, evidencioni broj ugovora: 451-03-9/2021-14/ 200116.

***Phyllocnistis vitegenella* Clemens (Lepidoptera: Gracillariidae) ŠTETOČINA VINOVE LOZE NA PODRUČJU SRBIJE**

Draga Graora, Marija Simonović, Bojana Milutinović, Sofija Šiljković

Univerzitet u Beogradu - Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, Beograd
dgraora@agrif.bg.ac.rs

Miner vinove loze, *Phyllocnistis vitegenella* Clemens (Lepidoptera: Gracillariidae), je poreklom iz Severne Amerike odakle se proširio na evropski kontinent. Razvija se na biljkama iz familije *Vitaceae*. U Srbiji, prvi put je registrovan 2019. godine u Neštinu, nakon čega je za samo godinu dana utvrđen na još 25 lokaliteta. Imajući u vidu da je *P. vitegenella* novi član u fauni Srbije i da detaljnijih podataka o ovoj vrsti nema, cilj istraživanja je bio da se ukaže na simptome oštećenja i utvrdi procenat infestiranosti listova vinove loze.

Istraživanje je sprovedeno tokom 2020/21. godine na ukupno 25 lokaliteta u Srbiji. Metodom slučajnog izbora uzorkovano je po 20 listova sa svakog infestiranog čokota. Uzorci su transportovani u laboratoriju gde je utvrđivan procenat infestiranosti, izgled i broj mina po listu.

Tokom razvoja, larva *P. vitegenella* se hrani ćelijama epidermisa, obrazujući minu različite dužine, vidljivu sa lica lista vinove loze. Mina je u početku uska i tanka, dok se sa porastom larve širi i dobija zmijolik izgled. Duž sredine mine uočava je crni trag ekskremenata larve, dok se na njenom kraju formira proširenje - lutkina kolvka, u kojoj larva hrizalidira. Mina je najčešće locirana na jednoj polovini lista. Na jednom listu može da se razvija veći broj larava pa je registrovan i različit broj mina, od 1 do 41, pri čemu je najčešće prisutno do pet mina. Kao posledica formiranja mnogobrojnih mina po listu dolazi do smanjenja asimilacione površine lista a samim tim i procesa fotosinteze.

Procenat infestiranosti listova varira između lokaliteta i iznosi 3-96%, pri čemu je najmanja vrednost registrovana u Končarevu i Dobanovcima a najveća u lokalitetu Ada Ciganlija. Na početku vegetacije, tokom maja, na svim lokalitetima utvrđen je najmanji procenat infestiranosti listova (3-14%), tokom letnjih meseci (30-42%), dok su najveće vrednosti (45-96%) zabeležene pri kraju vegetacije, tokom septembra i oktobra.

Brzo širenje i uspešna aklimatizacija *P. vitegenella* u Srbiji, kao i visok stepen infestacije listova, nameće potrebu stalnog monitoringa, ove potencijalno značajne štetočine u vinogradima.

Rad je nastao kao rezultat istraživanja u okviru „Ugovora o realizaciji i finansiranju naučnoistraživačkog rada u 2021. godini između Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije”, evidencioni broj ugovora: 451-03-9/2021-14/ 200116.